

Škodcovia skladovaných plodín III.

V skladovaných obilninách môžu pestovatelia spozorovať **plocháča skladového** (*Oryzaephilus surinamensis*), ktorý je v súčasnosti rozšírený po celom svete. Za pôvodnú oblasť jeho výskytu sa považuje severná Afrika a Stredomorie. Skladované produkty bývajú

Obr. 1 – Plocháč skladový

(<http://fotonet.sk/?idp=54605&loc=2>)

znečistené imágami a rôznymi vývojovými štádiami škodcu, tiež trusom a zvrátenými pokožkami. Škodca pre svoj úkryt využíva hlbšie časti uskladnených plodín, ktoré sa vyznačujú vyššou vlhkosťou a tiež teplotou. Často je s prítomnosťou škodcu spojené aj vyvíjanie sa saprofytických húb. V priebehu roka sa vyvinú 2-3 generácie. Pri škodcovi sú dôležité predovšetkým preventívne opatrenia a to predovšetkým udržiavanie čistoty skladov. Rovnako je potrebné pravidelne kontrolovať

uskladnené produkty a napadnuté obilniny mechanicky očistiť alebo úplne zlikvidovať. Pre zničenie škodcu je možné vystaviť napadnutý materiál teplotám nad 52 °C alebo teplotám pod bodom mrazu. Odporúča sa v skladovacích priestoroch udržiavať teplotu pod 18 °C, pričom obilniny sa majú skladovať pri relatívnej vlhkosti pod 13 %.

Sprievodnými prejavmi prítomnosti **múčiara obyčajného** (*Tenebrio molitor*) v skladovaných materiáloch sú požerky, trus a rôzne štádiá škodcu. Zo skladovaných plodín cítiť nepríjemný potuchnutý zápach. Vhodnými substrátmi sú predovšetkým obilniny. Škodca vyžiera zrná obilnín, pričom napadnuté produkty strácajú schopnosť dlhšieho uskladnenia. Poškodené semená strácajú svoju klíčivosť. Rýchlosť vývinu jednej generácie závisí od podmienok, zvyčajne je jeden rok. Ochrana pred škodcom je podobná ako pri plocháčovi skladovom.

Obr. 2 – Múčiar obyčajný

(https://www.nahuby.sk/obrazok_detail.php?obrazok_id=465650)

Obr. 3 – Potemník skladový

(<http://www.fedorex.sk/?art=dezinfekcia.php>)

Potemník skladový (*Tribolium confusum*) osídľuje rôzne substráty rastlinného pôvodu, predovšetkým obilniny, strukoviny, olejiny ale dokonca aj sušenú zeleninu či ovocie. Škodca pochádza z Afriky a je rozšírený po celom svete. Ako aj pri iných škodcoch skladovaných plodín, odporúča sa udržiavať skladovacie priestory v čistote. Vhodná je vlhkosť skladovaných plodín do 12 %. V zimnom období sa odporúča podľa niektorých autorov vetrať, nakoľko nízke teploty spomaľujú vývin škodcu, ba dokonca ho zabíjajú. Sprievodným znakom prítomnosti škodcu v substráte je zápach, rôzne štádiá vývoja škodcu, požerky a trus. Škodca vylučuje látku, ktorá spôsobuje kyslastý zápach napadnutých rastlinných plodín. Z ochranných opatrení sa odporúča vyskladniť všetky napadnuté materiály, skladované priestory vyčistiť a ošetriť insekticídmi prostriedkami. Ešte pred naskladnením nových materiálov sa odporúča postrek zopakovať.

Ďalším zo zaujímavých škodcov skladovaných plodín je **rušník skladový** (*Trogoderma granarium*). Larva škodcu na uskladnených materiáloch vytvára nepravidelné požerky. Napadnutý materiál je znehodnotený zvlečenými pokožkami lariev. Škodca je v našich podmienkach bežne rozšírený, pochádza pravdepodobne z Prednej Ázie a z Indie. Vhodnými substrátmi sú dlhšie skladované obilniny a rôzne druhy olejnin, či strukovín. Aj pri tomto škodcovi platí dodržiavanie vhodných podmienok skladovania, pričom v zime sa odporúča teplotu skladovaných priestorov udržiavať pod 10°C. Napadnutý materiál sa odporúča vystaviť vysokým teplotám (55 °C počas 10 minút).

Obr. 4 – Rušník skladový

(http://entnemdept.ufl.edu/creatures/urban/beetles/khapra_beetle.htm)

Ing. Ivana Horváthová

Odbor ochrany rastlín

ÚKSÚP

18.12.2017